

INSTITUTUL NAȚIONAL AL JUSTIȚIEI

*Anexa nr.3
la Hotărîrea Consiliului INJ
nr.9/6 din 25 septembrie 2015*

CURRICULUM la disciplina

DREPTUL CONTRAVENȚIONAL *(candidații la funcții de judecător și procuror)*

FORMATORI:

Petru MORARU,
*Judecător al Curții Supreme de Justiție,
formator INJ*

Marcel DIMITRAȘ,
*Procuror, șef al secției judiciar-civilă
și contencios administrativ,
Procuratura Generală, formator INJ*

_____ **AVIZAT**
Șeful Direcției instruire și cercetare

I. PRELIMINARII

În contextul realizării Programului Națiunilor Unite în Republica Moldova privind implementarea/monitorizarea Planului Național de Acțiuni în domeniul Drepturilor Omului, urmărind scopul formării inițiale și continue a candidaților la funcțiile de judecători și procurori, disciplina de instruire inițială „Drept contravențional” reprezintă o parte componentă a Planului de formare inițială a candidaților la funcțiile de judecător și procuror pentru anii 2014-2016, aprobat de Consiliul Institutului Național al Justiției nr.10/3 din 22.08.2014 în conformitate cu prevederile art.7 alin.1 lit.c) din Legea privind Institutul Național al Justiției.

Curriculumul instruirii inițiale la disciplina „Dreptul contravențional” reprezintă un suport metodologic pentru candidații la funcțiile de judecător și procuror, participanți la procesul de inițiere și implementare a standardelor educaționale privind formarea și dezvoltarea calităților profesionale în cadrul Institutului Național al Justiției.

Curriculumul propriu-zis urmărește scopul de a forma la audienți competențe specifice funcției aspirate, fiind elaborat în conformitate cu prevederile legislației contravenționale, pe baza practicii judiciare și literaturii de specialitate. Aceste componente conțin un sistem de cunoștințe practico-științifice utile pentru administrarea cauzelor contravenționale și, în cumul, constituie o sursă de instruire juridică profesională, capabilă să asigure cunoașterea și înțelegerea instituțiilor și normelor Dreptului contravențional, care, în consecință, va forma audienților competențe temeinice pentru exercitarea funcțiilor de judecător și procuror.

Implementarea și evaluarea disciplinei de instruire inițială „Dreptul contravențional” se va realiza prin studiul la orele de prelegeri și seminar, finalizându-se printr-un colocviu diferențiat ce va constitui indiciul privind implementarea disciplinei respective în contextul formării competențelor profesionale de judecător și procuror. Criteriile de evaluare a disciplinei se elaborează în baza obiectivelor curriculare statuate în Planului de învățământ pentru instruirea inițială a candidaților la funcțiile de judecător și procuror pentru anii 2012-2014.

II. COMPETENȚE

Prin studiul disciplinei audientul va obține următoarele competențe:

- să definească noțiunile de bază ale Dreptului contravențional (lege contravențională, contravenție, răspundere contravențională, sancțiune contravențională, procedură contravențională);
- să interpreteze normele juridico-contravenționale incluse în Partea Generală și Partea Specială a Codului contravențional;
- să descrie semnele constitutive ale conținutului contravenției;
- să ia decizii la soluționarea cazurilor practice ce țin de încadrarea juridică a unei contravenții în acord cu regulile de calificare a contravențiilor;
- să poată formula raționamente și să susțină argumentat puncte de vedere în materia dreptului contravențional substanțial;
- să evalueze corectitudinea sau incorectitudinea unor soluții din practica judiciară;
- să explice hotărârile Curții Supreme de Justiție și hotărârile Curții Europene a Drepturilor Omului în materia contravențională;
- să estimeze efectele pozitive și negative asupra calității aplicării legii contravenționale pe care le au diversele amendamente operate în Codul contravențional al Republicii Moldova;
- să formuleze unele recomandări teoretice în scopul îmbunătățirii calitative continue a legii contravenționale în unison cu principiul legalității incriminării.

III. PRINCIPALELE OBIECTIVE

La sfârșitul studiului disciplinei audientul va fi capabil să:

- să stabilească legături între normele Părții Generale, Părții Speciale și Părții Procedurale a legii contravenționale;
- să stabilească legături între normele legii contravenționale și normele de referință din alte acte normative;
- să presupună soluții corecte la problemele practice vizând materia contravențională;
- să întocmească hotărâri contravenționale;
- să valorifice practica națională, precum și jurisprudența CEDO sub aspectul aplicabilității în cursul administrării cauzelor contravenționale;
- să aprecieze procesul de administrare a cauzelor contravenționale în contextul reformei judiciare și de drept în Republica Moldova;
- să formuleze propuneri *de lege lata* și *de lege ferenda* cu privire la perfecționarea cadrului legislativ în domeniul contravențiilor;
- să demonstreze temeinicia teoretică a Dreptului contravențional ca suport la judecarea cauzei contravenționale;
- să estimeze normele dreptului internațional și ale tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, precum și practica judiciară pentru eficientizarea administrării cauzelor contravenționale ;
- să contribuie, prin intermediul comunicărilor științifice elaborate, la procesul de creare, interpretare și aplicare a normelor contravenționale, precum și la instruirea juridică a cetățenilor.

IV. ADMINISTRAREA DISCIPLINEI

Denumirea disciplinei	Formatori	Semestrul	Total ore	Ore curs	Ore practice	Evaluarea
Drept contravențional	Petru MORARU Marcel DIMITRAȘ	I	46	10	36	Examen

V. TEMATICA ȘI REPARTIZAREA ORIENTATIVĂ A ORELOR

Nr. d/o	TEMATICA	Ore curs	Ore practice
1.	Considerații generale cu privire la disciplina „Drept contravențional”. Legea contravențională și aplicarea ei.	2	2
2.	Contravenția – teme al răspunderii contravenționale. Răspunderea contravențională – formă a răspunderii juridice. Sancțiunea contravențională.	2	4
3.	Caracteristica generală a Părții Speciale a Codului contravențional. Incadrarea juridică a faptei contravenționale.	2	4
4.	Administrarea cauzelor contravenționale în cadrul procesului contravențional. Procesul contravențional. Participanții la procesul contravențional. Autoritățile competente să soluționeze cauzele contravenționale. Probele și măsurile procesuale de constrângere.	4	6

5.	Constatarea faptei contravenționale.	-	4
6.	Judecarea cauzei contravenționale în instanță	-	6
7.	Exercitarea căilor de atac în cauza contravențională. Trimiterea spre executare a hotărârii judecătorești.	-	4
8.	Metodologia întocmirii actelor procesual contravenționale.	-	6
TOTAL		10	36

VI. UNITĂȚI TEMATICE

Unități tematice	Strategii didactice/ Resurse logistice	Lucrul individual
Tema 1. Considerații generale cu privire la disciplina „Drept contravențional”. Legea contravențională și aplicarea ei.		
<p style="text-align: center;"><i>Ore de curs</i></p> <p>1.1. Dreptul contravențional – ca ramură de drept. 1.2. Dreptul contravențional - ca știință juridică. 1.3. Dreptul contravențional - ca disciplină didactică. 1.4. Principiile și izvoarele dreptului contravențional. 1.5. Noțiunea și scopul legii contravenționale. 1.6. Interpretarea legii contravenționale. 1.7. Aplicarea legii contravenționale.</p> <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <p>1.1. Definirea și obiectul dreptului contravențional ca disciplină comună obligatorie pentru candidații la funcțiile de judecător și procuror. 1.2. Sistemul disciplinei „Drept contravențional”. 1.3. Noțiunea și scopul legii contravenționale.</p> <p><i>Noțiunea de lege contravențională</i> <i>Scopul legii contravenționale</i> <i>Sistemul legii contravenționale</i></p> <p>1.4. Interpretarea legii contravenționale. <i>Definiția și formele interpretării legii contravenționale.</i> <i>Metodele, rezultatele și limitele interpretării legii contravenționale.</i></p> <p>1.5. Aplicarea legii contravenționale <i>Noțiunea de aplicare a legii contravenționale.</i> <i>Elementele în funcție de care se aplică legea contravențională.</i> <i>Aplicarea legii contravenționale în timp.</i> <i>Aplicarea legii contravenționale în spațiu.</i></p> <p>1. Componenta contravenției: considerente teoretico-practice. 2. Coraportul dintre contravenție și componenta</p>	<p>Prelegere interactivă Brainstorming frontal Flipchart</p> <p>Seminar-dezbateri Lucru în grup Studiu de caz.</p> <p>Feedback Flipchart</p>	<p>Lectura surselor bibliografice</p> <p>Studiu individual de cercetare Rezolvare de probleme Analiza generalizărilor practicii judiciare. Analiza datelor statistice</p>

<p>contravenției. 3. Implicațiile unor prevederi din CEDO privind componența contravenției. 4. Forme și modalități ale concursului de contravenții și ale recidivei. 5. Pluralitatea de contravenții. 6. Delimitarea pluralității de contravenții de contravenție unică.</p>		
<p>Tema 2. Contravenția – temei al răspunderii contravenționale. Răspunderea contravențională – formă a răspunderii juridice. Sancțiunea contravențională.</p>		
<p style="text-align: center;"><i>Ore de curs</i></p> <p>2.1. Definiția, structura și trăsăturile contravenției. 2.2. Conținutul contravenției. 2.3. Formele, variantele și modalitățile contravenției. 2.4. Cauzele care înlătură caracterul contravențional al faptei. 2.5. Definiția, trăsăturile și funcțiile răspunderii contravenționale. 2.6. Principiile și scopul răspunderii contravenționale. 2.7. Cauzele care înlătură răspunderea contravențională. 2.8. Delimitarea răspunderii contravenționale de alte forme ale răspunderii juridice. 2.9. Definiția, trăsăturile, scopul și funcțiile sancțiunii contravenționale. 2.10. Sistemul de sancțiuni contravenționale. 2.11. Aplicarea sancțiunii contravenționale. 2.12. Repararea pagubelor produse în rezultatul săvârșirii contravenției.</p> <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <p>2.1. Definiția, structura și trăsăturile contravenției. <i>Caracteristica juridică a contravenției. Deosebirea contravenției de alte fapte prejudiciabile.</i> <i>Definiția și trăsăturile contravenției. Structura contravenției (fapta săvârșită cu vinovăție, fapta de pericol social mai redus decât infracțiunea, fapta prevăzută și sancționată prin lege contravențională).</i> 2.2. Conținutul contravenției. <i>Conținutul constitutiv al contravenției (obiectul, subiectul, latura obiectivă și latura subiectivă).</i> 2.3. Formele, variantele și modalitățile contravenției. <i>Formele contravenției (acte preparatorii, tentativa, fapta consumată și fapta epuizată).</i> <i>Variantele contravenției (atenuantă și agravantă).</i> <i>Modalitățile contravenției (normative și faptice).</i> 2.4. Cauzele care înlătură caracterul</p>	<p>Prelegere cu suport vizual Proiector/laptop</p> <p>Fișe de lucru Studiu de caz Feedback</p>	<p>Lectură problematizată</p> <p>Soluționarea spețelor Elaborarea de rapoarte în baza studiului practicii judiciare</p>

<p>contravențional al faptei.</p> <p><i>Starea de iresponsabilitate. Legitima apărare. Starea de extremă necesitate. Constrângerea fizică și/sau psihică. Riscul întemeiat. Cazul fortuit.</i></p> <p>2.5. Definirea, trăsăturile și funcțiile răspunderii contravenționale.</p> <p>2.6.Principiile și scopul răspunderii contravenționale.</p> <p><i>Principiile răspunderii contravenționale (legalității, contravenției ca unic temei al răspunderii contravenționale,umanismului, răspunderii personale, unicității răspunderii, inevitabilității răspunderii, individualizării răspunderii, prescriptibilității răspunderii, celerității tragerii la răspundere).</i></p> <p><i>Scopul răspunderii contravenționale.</i></p> <p>2.7.Cauzele care înlătură răspunderea contravențională.</p> <p><i>Renunțarea benevolă la săvârșirea contravenției, prescripția răspunderii contravenționale, neînsemnătatea contravenției, împăcarea victimei cu făptuitorul, amnistia, abrogarea actului care stabilește răspunderea contravențională.</i></p> <p>2.8.Delimitarea răspunderii contravenționale de alte forme ale răspunderii juridice.</p> <p><i>Delimitarea răspunderii contravenționale de cea penală.</i></p> <p><i>Delimitarea răspunderii contravenționale de cea administrativă.</i></p> <p><i>Delimitarea răspunderii contravenționale de cea civilă.</i></p> <p>2.9.Definirea, trăsăturile, scopul și funcțiile sancțiunii contravenționale.</p> <p>2.10 Sistemul de sancțiuni contravenționale.</p> <p>a) avertismentul;</p> <p>b) amenda;</p> <p>c) <i>privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate;</i></p> <p>d) <i>privarea de dreptul de a deține anumite funcții;</i></p> <p>e) <i>aplicarea punctelor de penalizare;</i></p> <p>f) <i>privarea de dreptul special (dreptul de a conduce vehicule, dreptul de a deține armă și de portarmă);</i></p> <p>g) <i>munca neremunerată în folosul comunității;</i></p> <p>h) <i>arestul contravențional.</i></p> <p>2.11 Expulzarea</p> <p>2.12Aplicarea sancțiunii contravenționale.</p> <p><i>Regulile generale de aplicare a sancțiunii. Circumstanțele ce atenuează (a) prevenirea consecințelor prejudiciabile sau repararea benevolă a prejudiciului; b) contribuția la descoperirea contravenției; c) săvârșirea</i></p>		
---	--	--

<p><i>persoanei, la starea sanitar-epidemiologică .</i> <i>Contravenții ce atentează la drepturile reale.</i> <i>Contravenții în domeniul protecției mediului.</i> <i>Contravenții în domeniul industriei, construcțiilor, energeticii, gospodăriei comunale, locuințelor și amenajării teritoriului. Contravenții în domeniul agricol și sanitar-veterinar.</i> <i>Contravenții ce atentează la regimul din transporturi.</i> <i>Contravenții în domeniul circulației rutiere.</i> <i>Contravenții în domeniul comunicațiilor electronice, comunicațiilor poștale și al tehnologiei informației.</i> <i>Contravenții ce afectează activitatea de întreprinzător, fiscalitatea, activitatea vamală și valorile mobiliare.</i> <i>Contravenții ce afectează activitatea autorităților publice.</i> <i>Contravenții ce atentează la regimul frontierei de stat și regimul de ședere pe teritoriul Republicii Moldova.</i> <i>Contravenții de atentează la modul de administrare.</i> <i>Contravenții în domeniul supravegherii pieței, metrologiei, standardizării și protecției consumatorilor.</i> <i>Contravenții ce atentează la ordinea publică și la securitatea publică.</i> <i>Contravenții în domeniul evidenței militare.</i> 3.3 Definirea și importanța încadrării juridice a faptei în dreptul contravențional. 3.4 Formele de încadrare juridică a contravenției (contravenție tipică, contravenție atipică, contravenție continuă, contravenție repetată). <i>Încadrarea juridică de contravenție a contravenției în cazul unui concurs de contravenții</i> <i>Încadrarea juridică de contravenție a contravenției în cazul concurenței normelor contravenționale.</i> 3.5 Deosebirea dintre încadrarea juridică a contravenției și calificarea legală a contravenției. 3.6 Analiza juridică a contravenției.</p>	<p>Exercițiu Feedback Flipchart</p>	<p>referate Pregătirea temelor pentru activitățile practice</p>
<p>Tema 4. Administrarea cauzelor contravenționale în cadrul procesului contravențional. Procesul contravențional. Participanții la procesul contravențional. Autoritățile competente să soluționeze cauzele contravenționale. Probele și măsurile procesuale de constrângere.</p>		
<p><i>Ore de curs</i> 4.1. Constatarea faptei contravenționale. 4.2. Examinarea cauzei contravenționale. 4.3. Exercițarea căilor de atac în cauza</p>	<p>Prelegere cu suport vizual Metoda socratică Proiector/laptop</p>	<p>Lectură problematizată</p>

<p>contravențională.</p> <p>4.4.Executarea hotărârii cu privire la aplicarea sancțiunii contravenționale.</p> <p>4.5.Metode și procedee privind întocmirea actelor procesual contravenționale.</p> <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <p>4.1. Definirea și trăsăturile procesului contravențional. <i>Definirea și dispoziții generale privind procesul contravențional.</i> <i>Trăsăturile procesului contravențional.</i></p> <p>4.2. Sarcinile și principiile de bază ale procesului contravențional. <i>Sarcinile procesului contravențional</i> <i>Principiile de bază ale procesului contravențional (legalității, operativității, egalității persoanelor, aflării adevărului obiectiv, garanției dreptului de apărare, folosirea limbii materne, individualizării răspunderii contravenționale, publicității, prezumția nevinovăției).</i></p> <p>4.3. Structura procesului contravențional (constatarea cazului contravențional, examinarea cazului contravențional, exercitarea căilor de atac în cazul contravențional și executarea deciziei cu privire la aplicarea sancțiunii contravenționale).</p> <p>4.4. Drepturile și obligațiile participanților la procesul contravențional. <i>Persoana în a cărei privință a fost pornit proces contravențional.</i> <i>Agentul constatator</i> <i>Procurorul</i> <i>Victima</i> <i>Martorul</i> <i>Specialistul</i> <i>Expertul</i> <i>Interpretul, traducătorul</i> <i>Apărătorul</i></p> <p>4.5. Sistemul autorităților competente să soluționeze cauzele contravenționale. <i>Instanța de judecată.</i> <i>Procurorul.</i> <i>Comisia administrativă.</i> <i>Agentul constatator (organele de specialitate specificate la art. 400-423¹ CC)</i></p> <p>4.6. Rolul și locul instanței judecătorești în sistemul autorităților competente să soluționeze cauzele contravenționale. <i>Instanța care înfăptuiește justiția în cauzele contravenționale.</i> <i>Competența instanței de judecată.</i></p> <p>4.7. Rolul și locul procurorului în sistemul</p>	<p>Dezbateri Studiu de caz Fișe de lucru Feedback Flipchart</p>	<p>Studiul practicii judiciare Rezolvarea de probleme</p>
---	---	---

<p>autorităților competente să soluționeze cauzele contravenționale. <i>Competența procurorului .</i> 4.8. Probele <i>Cercetarea la fața locului</i> <i>Temeiurile pentru ridicarea obiectelor și documentelor</i> <i>Percheziția corporală și ridicarea obiectelor și documentelor</i> <i>Corpurile delictive</i> 4.9. Măsurile procesuale de constrângere <i>Reținerea</i> <i>Aducerea silită</i> <i>Înlăturarea de la conducerea vehiculului</i> <i>Examenul medical pentru constatarea stării de ebrietate produsă de alcool sau de alte substanțe</i> <i>Reținerea și aducerea vehiculului la parcare.</i> 1. Probleme actuale ale teoriei și practicii privind liberarea de răspundere contravențională. 2. Caracterizarea tipurilor liberării de răspundere contravențională prevăzute în Partea Generală și în Partea Specială a Codului Contravențional. 3. Aplicarea prescripției tragerii la răspundere contravențională în unele situații concrete. 4. Considerente teoretico-practice privind liberarea de pedeapsă contravențională. 5. Condiții de operare a liberării de pedeapsă contravențională în raport cu categoriile consacrate în legea contravențională.</p>		
<p>Tema 5. Constatarea faptei contravenționale.</p>		
<p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <p>5.1. Procesul de constatare a faptei contravenționale. <i>Declanșarea fazei respective. Sesizarea organului competent privind comiterea contravenției. Actele procedurale (măsurile) de asigurare a procedurii contravenționale. Desfășurarea fazei de constatare a cazului contravențional (audierea persoanelor participante la procedura contravențională, administrarea probelor etc).</i> 5.2. Circumstanțele care înlătură procesul contravențional. a) nu există faptul contravenției; b) se constată vreunul din temeiurile prevăzute la art.3 alin.(3), art.4 alin.(3), art.20-31; c) persoana presupusă a fi făptuitor a decedat, cu excepția cazului de reabilitare a acesteia; d) pentru același fapt și privitor la aceeași persoană există o decizie/hotărâre definitivă; e) pentru același fapt este pornită urmărire penală.</p>	<p>Rezolvare de probleme Dezbateri Feedback Fișe de lucru</p>	<p>Lectura de tip investigație de text cu sarcini de lucru independente</p>

<p>5.3. Procesul – verbal cu privire la contravenție. <i>Conținutul procesului-verbal cu privire la contravenție.</i> <i>Încheierea procesului-verbal în cazul pluralității de contravenții.</i> <i>Nulitatea procesului-verbal cu privire la contravenții.</i> <i>Cazurile în care nu se încheie proces-verbal cu privire la contravenții.</i> <i>Chitanța de încasare la amenzii la locul constatării contravenției.</i></p> <p>5.4. Contestăția împotriva procesului-verbal cu privire la contravenție.</p> <p>5.5. Sesizarea procurorului în soluționarea cauzei contravenționale.</p> <p>5.6. Sesizarea privind cauzele și condițiile care au favorizat contravenția și încheierea interlocutorie.</p> <p>1. Noțiunea, natura juridică, condițiile operării cauzelor care înlătură caracterul contravențional al faptei prevăzute de art.10, art. 18 Codul Contravențional al Republicii Moldova.</p> <p>2. Examenul teoretic și/sau practic în cauzele privind săvârșirea contravenției cu depășirea limitelor legale ale legitimei apărări, reținerii infractorului, stării de extremă necesitate, riscului întemeiat sau ca rezultat al executării ordinului sau dispoziției superiorului.</p> <p>3. Noțiunea, natura juridică și trăsăturile cauzelor care înlătură răspunderea contravențională sau consecințele condamnării.</p> <p>4. Condițiile aplicării cauzelor care înlătură răspunderea contravențională.</p>		
<p>Tema 6. Judecarea cauzei contravenționale în instanță</p>		
<p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <p>6.1. Actele preliminare</p> <p>6.2. Termenul de judecare a cauzei contravenționale</p> <p>6.3. Participarea la ședința de judecare a cauzei contravenționale</p> <p>6.4. Ședința de judecare a cauzei contravenționale <i>Partea preliminară a ședinței.</i> <i>Cercetarea judecătorească.</i> <i>Deliberarea instanței de judecată.</i> <i>Procesul – verbal al ședinței de judecare a cauzei contravenționale.</i></p> <p>6.5. Încetarea procesului contravențional în ședință de judecată.</p> <p>6.6. Hotărârea judecătorească <i>Problemele ce urmează a fi rezolvate la adoptarea hotărârii contravenționale.</i> <i>Conținutul hotărârea judecătorești.</i></p>	<p>Studiu de caz Feedback Fișe de evaluare</p>	<p>Lectura de tip investigație de text cu sarcini de lucru în grup mic</p>

<p><i>Înmânarea copiei de pe hotărârea judecătorească. Afișarea și/sau difuzarea hotărârii de sancționare.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Scopul și tipurile măsurilor de siguranță. 2. Aplicarea măsurilor de siguranță cu caracter medical. 3. Aplicarea măsurilor de siguranță cu caracter educativ. 4. Particularitățile expulzării. 5. Specificul și condițiile confiscării speciale și a confiscării extinse. 		
<p>Tema 7. Exercițarea căilor de atac în cauza contravențională. Trimiterea spre executare a hotărârii judecătorești.</p>		
<p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <p>7.1. Calea ordinară de atac - recursul <i>Hotărârile supuse recursului. Temeiurile pentru recurs. Efectele recursului. Persoanele care au dreptul de a declara recurs. Judecarea cauzei contravenționale cu recurs. Ședința de judecare a recursului. Soluțiile judecării recursului. Conținutul deciziei instanței de recurs.</i></p> <p>7.2. Calea extraordinară de atac - revizuirea <i>Deschiderea procedurii de revizuire. Revizuirea deciziilor și a hotărârilor în cauzele contravenționale Hotărârea instanței de revizuire.</i></p> <p>7.3. Trimiterea spre executare a hotărârilor judecătorești. <i>Dispoziții generale Problemele ce urmează a fi soluționate la executarea sancțiunii contravenționale. Modul de soluționare a problemelor legate de executarea sancțiunii contravenționale.</i></p>	<p>Dezbateri Demonstrația Feedback</p>	<p>Elaborarea de rapoarte în baza analizei practicii judiciare Soluționarea spețelor</p>
<p>Tema 8. Metodologia întocmirii actelor procesuale contravenționale.</p>		
<p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <p>8.1 Metodologia întocmirii actelor procesuale contravenționale cu privire la judecarea cauzei contravenționale în instanță (cap. 7, titlul II, partea specială, cartea a doua, Cod contravențional).</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Actele preliminare (art. 453 CC). 2. Procesul-verbal al ședinței de judecare al cauzei contravenționale (art. 459 CC). 3. Hotărârea judecătorească (art. 462 CC): <ol style="list-style-type: none"> a) Privind încetarea procesului contravențional; b) Privind vinovăția persoanei de săvârșirea contravenției imputate și, după caz, la stabilirea 	<p>Brainstorming Rezolvarea spețelor Analiza unor hotărâri judecătorești prin prisma temeiniciei și legalității Feedback Flipchart</p>	<p>Întocmirea proiectelor de acte procesuale la indicația formatorului Elaborarea de rapoarte științifice</p>

<p>sanctiunii contravenționale, la aplicarea măsurii de siguranță sau la înlăturarea executării sancțiunii.</p> <p>4. Înmânarea copiei de pe hotărârea judecătorească (art. 463 CC).</p> <p>5. Afișarea și/sau difuzarea hotărârii de sancționare (art. 464 CC).</p> <p>6. Decizia comisiei administrative (art. 398 CC)</p> <p>7. Hotărârea procurorului în cauza contravențională privind (art. 396 CC):</p> <p>a) Pornirea procesului contravențional și/ori examinarea cauzei în limitele competenței sale; Pornirea procesului contravențional și expedierea materialelor acumulate, conform competenței altor organe pentru examinare.</p> <p>8. Metodologia întocmirii actelor procesuale contravenționale cu privire la examinarea cauzei contravenționale în căile de atac: calea ordinară de atac-recursul (cap. 8, titlul II, partea specială, cartea a doua, Cod contravențional) și calea extraordinară de atac – revizuirea (cap. 9, titlul II, partea specială, cartea a doua, Cod contravențional);</p> <p>8.1. Recursul împotriva hotărâri judecătorești contravențional (art. 468 CC).</p> <p>8.2 Repunerea în termen a recursului (art. 469 CC).</p> <p>8.3 Suspendarea executării hotărâri, urmare a declarării recursului(art. 470 alin. 1 CC).</p> <p>8.4 Decizia instanței de recurs (art. 473-474 CC):</p> <p>1) respinge recursul și menține hotărârea atacată dacă recursul:</p> <p>a) este tardiv; b) este inadmisibil; c) este nefondat;</p> <p>2) admite recursul, casândhotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei în primă instanță.</p> <p>8.5 Cererea privind deschiderea procedurii de revizuire (art. 475, 476 CC).</p> <p>8.6 Hotărârea instanței de revizuire (art. 477 CC):</p> <p>1) respinge cererea de revizuire dacă este:</p> <p>a) tardivă; b) inadmisibilă; c) neîntemeiată;</p> <p>2) admite cererea, casândhotărârea atacată, și pronunță o nouă hotărâre.</p>		
---	--	--

VII. EVALUAREA

A. Evaluarea continuă se va realiza prin:

- Participarea audienților în cadrul orelor practice;

- Realizarea activităților individuale, în perechi și de grup;
- Redactarea actelor procesuale;
- Susținerea a două testări obligatorii care vor conține sarcini cu obiective de măsurare a cunoștințelor, capacităților și competențelor profesionale;
- Elaborarea de rapoarte și referate asupra unui subiect propus pentru cercetare în calitate de lucru individual.

B. Evaluarea finală va consta într-un examen realizat în formă scrisă la finele semestrului, având ca finalitate prezentarea răspunsurilor la subiectele teoretice studiate la orele de curs și la orele practice, precum și soluționarea cazurilor practice referitoare la încadrarea juridică a faptelor în acord cu regulile de calificare a contravenției.

VIII. BIBLIOGRAFIE

Acte normative:

1. Constituția Republicii Moldova, adoptată la 29 iulie 1994 // MO, 1994, nr. 1.
2. Declarația Drepturilor Omului, adoptată la Adunarea Generală a O.N.U. la 10 decembrie 1948. Drepturile omului. Documente adoptate de organisme internaționale. - Chișinău: 1997.
3. Convenția Europeană a Drepturilor Omului, adoptată la 4 noiembrie 1950, și Protocoalele adiționale. Documente adoptate de organisme internaționale. - Chișinău: 1997.
4. Codul Contravențional al Republicii Moldova, adoptat prin Legea nr. 218-XVI din 24 octombrie 2008, *Monitor Oficial* 2009, nr. 3-6, art. 15, promulgat prin Decretul nr. 2046-IV.
5. Codul cu privire la contravențiile administrative al Republicii Moldova, adoptat prin Legea din 29 martie 1985 // *Veștile R.S.S.M.*, 1985, nr.3, art. 47. Text oficial cu modificările și cu completările la data de 11 noiembrie 2004., abrogat.
6. Codul penal al Republicii Moldova adoptat la 18.04.2002, intrat în vigoare la 12.06.2003 // MO, 2002, nr.128-129/1014, cu modificările și completările operate prin Legea nr.1323-XV din 26.09.2002 // MO, 2002, nr.143, art.1021.
7. Codul de procedură penală al Republicii Moldova, adoptat la 14.03.2003, intrat în vigoare la 12.06.2003 // MO, 2003, nr. 104 -1 10 (1197 - 1203).
8. Codul vamal al Republicii Moldova, adoptat prin Legea nr. 1149-XIV din 20.07.2000 // MO, 2000, nr.160-162/1201.
9. Codul de executare al Republicii Moldova, adoptat prin Legea nr. 443-XV din 24.XII.2004 // MO, 2005, nr. 34-35.
10. Regulamentul comisiilor administrative aprobat prin Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova cu nr. 126 - XIII din 27 martie 1994 // MO, 1994, nr.6.

Practică Judiciară:

1. Hotărârea Plenului Judecătoriei Supreme a R.S.S.M. nr.7 din 26 iunie 1989 "Despre unele întrebări ce apar în practica aplicării legislației cu privire la delictele administrative" // *Revista legislației și practicii judiciare Judecătoriei Supreme a R.S.S.M. (iulie-septembrie 1989).*- Chișinău: Timpul, 1990, p. 7.
2. Hotărârea Plenului Judecătoriei Supreme a R.S.S.M. nr.8 din 26 iunie 1989 "Despre practica cercetării de către judecătorii în ordinea procedurii civile a plângerilor pe seama hotărârilor proceselor ce conțin contravenții cu caracter administrativ" // *Revista legislației și practicii judiciare a Judecătoriei Supreme a R.S.S.M. (iulie-septembrie 1989).*Chișinău: Timpul, 1990, p. 21.
3. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr.5 din 30 ianuarie 1996 "Despre măsurile de perfecționare a activității instanțelor judecătorești în examinarea cauzelor penale, civile și administrative" // *Culegere de hotărâri ale Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova - Chișinău, 1997, p. 62-63.*
4. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr.22 din 10 iulie 1997 Cu privire la aplicarea sancțiunilor administrative de către instanțele judecătorești" // *Buletinul Curții Supreme de*

- Justiție a Republicii Moldova, 1997, nr.7, p. 14-17.
5. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr.23 din 10 iulie 1997 Despre practica aplicării legislației penale și administrative privind protecția consumatorului" // Buletinul Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova, 1997, nr.8, p. 11-14.
 6. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr.19 din 10 iulie 1997 Despre practica judiciară în cauzele privind contrabanda și contravențiile administrative vamale" // Buletinul Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova, 1997, nr.10, p. 5-11.
 7. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr.18 din 10 iulie 1997 "Despre practica aplicării de către instanțele judecătorești a unor prevederi ale legislației în domeniul protecției mediului înconjurător" // Buletinul Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova, 1997, nr.12, p. 5-10.
 8. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr.5 din 17 februarie 1998 "Cu privire la rezultatele îndeplinirii justiției în anul 1997 și măsurile de perfecționare a activității instanțelor judecătorești la examinarea cauzelor civile, penale și cu privire la contravențiile administrative" // Buletinul Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova, 1998, nr.3, p. 9-12.
 9. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr.5 din 24 decembrie 2010 „ Cu privire la practica judiciară în cauzele referitoare la contrabandă, eschivarea de la achitarea plăților vamale și contravențiile vamale”.
 10. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr.15 din 25 martie 2002 „Cu privire la practica judiciară în cauzele penale și administrative referitoare la trecerea ilegală a frontierei de stat art. 191 din Codul cu privire la contravențiile administrative și art. 80 din Codul penal”.
 11. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr.24 din 29 octombrie 2001 „Cu privire la modificarea Hotărârii Plenului CSJ nr. 19 din 10.07.1997 Despre practica judiciară în cauzele privind contrabanda și contravențiile administrative vamale, cu modificările introduse prin hotărârile nr. 20 din 10.06.1998 și nr. 27 din 27.10.1998”.
 12. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr.19 din 10 iulie 1997 „ Cu privire la practica judiciară în cauzele privind contrabanda și contravențiile administrative vamale”.
 13. Recomandarea Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova „Cu privire la aplicarea prevederilor art. 400 Cod Contravențional după intrarea în vigoare a Legii cu privire la activitatea poliției și statutul polițistului nr.48 din 04 iunie 2013”.
 14. Recomandarea Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova „Cu privire la examinarea cauzei contravenționale în cazul existenței corpurilor delictive nr.57 din 29 noiembrie 2013”.
 15. Recomandarea Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova „Cu privire la judecarea cauzei contravenționale în privința judecătorului nr.55 din 30 octombrie 2013”.
 16. Recomandarea Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova „Cu privire la aplicarea prevederilor art. 448 Cod Contravențional, contestația împotriva procesului-verbal cu privire la contravenție nr.41 din 21 mai 2013”.
 17. Recomandarea Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova „ Cu privire la soluționarea cauzelor de înlocuire a amenzii contravenționale aplicate persoanei fizice de către agentul constator nr.30 din 01.11.2012”.
 18. Hotărârile și deciziile Curții Europene a Drepturilor Omului în cauzele contravenționale.

Literatură juridică:

1. Avornic Gh. *Teoria generală a dreptului*. - Chișinău: Cartier Juridic, 2004.
2. Bantuș L. *Ilicitul contravențional*. - Chișinău, 2001.
3. Barbăneagră A. *Justiția administrativă: specificul și problemele ei* // *Legea și viața*, 1993, nr.9.
4. Dana Apostol Tofan. *Regimul juridic actual aplicabil contravențiilor. Aspecte de drept procesual*, // *Curierul judiciar*, nr.7, 2003. Publicație a Editurii ALL BECK.
5. Drăghici C, Iacob A., Corcheș R. *Drept contravențional*. - București: Tritonic, 2004.
6. Furdui S. *Procedura în cazurile cu privire la contravențiile administrative*. - Chișinău, 2000.
7. Furdui S. *Dreptul contravențional*. - Chișinău : Cartier Juridic, 2005.
8. Furdui S. *Administrarea eficientă a justiției (Titlul IV- administrarea eficientă a cauzelor contravenționale)*- Chișinău : Cartier Juridic, 2006.

9. *Administrarea cauzelor contravenționale* // Institutul Național al Justiției, seria Suporturi de curs, cartea VIII, Chișinău 2009, pag. 99-161.
10. Guțuleac V. *Problemele referitoare la procedura de anchetă a contravențiilor administrative* // *Legea și viața*, 1995, nr. 9.
11. Guțuleac V. *Dreptul contravențional* - Chișinău: ULIM, 2006.
12. Guțuleac V. *Tratat de Drept contravențional* - Chișinău: ULIM, 2009.
13. *Îndrumar de constatare a contravențiilor*. - București: Global Print. 1999.
14. Iorgovan A. *Tratat de drept administrativ*. - București: Nemira, 1996.
15. Iorgovan A. *Răspunderea contravențională: Teză de doctorat. Drept administrativ*, 1989. - București: Lumina Lex, 1998.
16. Nuna E., Ghercu O., Nica G. *Contravenția*. - Oradea, 2003.
17. Minai Adrian Hotca. *Drept contravențional*. - Editas, 2003
18. Orlov M. *Răspunderea în dreptul administrativ*. - Chișinău, 1997.
19. Orlov M. *Drept administrativ. Note de curs*. - Chișinău, 2000.
20. Pivniceru M., Susanu P., Tudurache D. *Contravenția*. - Iași, 1997.
21. Poenaru I. *Răspunderea pentru contravenții*. - București: Lumina Lex, 1998.
22. Poenaru I. *Regimul juridic al contravențiilor*. - București, 2002.
23. Prisăcaru V, *Tratat de drept administrativ român*. - București: ALL, 1996.
24. Sergiu Furdui. *Procedura contravențională: probleme și perspective*. // *Buletinul asociației tinerilor juriști*. Chișinău (Revista de Drept) 1999, nr.3 p. 22-34.
25. Sergiu Furdui. *Spre Codul contravențional* // *Revista Națională de Drept* (Chișinău), 2003, nr. 4, p. 7-9.
26. Sergiu Furdui. *Dreptul contravențional: concept și argument* // *Analele Științifice. Științe juridice*, Universitatea de Stat din Moldova nr.7, Chișinău 2004, p. 324.
27. Sergiu Furdui. *Codul contravențional - sarcina inclusă în programul de activitate pentru realizarea prevederilor Constituției și ale concepției reformei judiciare și de drept în Republica Moldova*. Materialele Conferinței internaționale științifico-teoretice din 22-23 septembrie 2004 (mun. Bălți) Dezvoltarea constituțională a Republicii Moldova la etapa actuală. - Chișinău 2004, p. 423-427.
28. Sergiu Furdui. *Cu privire la proiectul Codului Contravențional* // *Legea și Viața* (Chișinău), 2005, nr.3.
29. Sergiu Furdui. *Instanțele judecătorești în sistemul organelor competente să soluționeze cazurile contravenționale* // *Revista Națională de Drept*. Ediție specială. Conferința internațională științifico-practică „Strategiile de fortificare a sistemului judiciar” consacrată memoriei ilustrului jurist Pavel Barbalat (Chișinău), 10-11 iunie 2005, p.48-53.
30. Sergiu Furdui. *Argumente pro în vederea constituirii dreptului contravențional ca ramură de drept autonomă în sistemul de drept al Republicii Moldova* // *Revista Națională de Drept*, (Chișinău), septembrie, 2005, p.27-32.
31. Sergiu Furdui. *Evoluția istorico-legislativă a dreptului contravențional în Republica Moldova*, Universitatea de Stat din Moldova. Universitatea de Studii Europene din Moldova // *Analele Științifice. Științe juridice*. - Chișinău, 2005, nr.8 p.79-89.
32. Sergiu Furdui „Propunere privind aplicarea cursului de instruire juridică” *Drept contravențional*// *Revista Națională de Drept* ediție specială, nr.10-12, Chișinău, 2009, p.49, Conferința Internațională științifico-practică „educație și cercetare într-un stat bazat pe drept”, 16.10.2009.
33. Sergiu Furdui „Cu privire la rolul instanțelor judecătorești în elaborarea și aplicarea Codului contravențional” // *Revista Institutului Național al Justiției*, nr.4 (11), 2009, pag.59-69.
34. Sergiu Furdui „Demers la fundamentarea opiniei privind reforma Legii contravenționale” - (partea procedurală – sfârșit, începutul în nr.2,3,4 2010) // *Revista Națională de Drept*, nr.5-6, 2010, pag.86-93.
35. Sergiu Furdui „Demers la fundamentarea opiniei privind reforma Legii contravenționale” (partea generală) // *Legea și Viața*, mai 2010, pag.9-17.
36. Sergiu Furdui „Opinie cu privire la sesizarea Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție în probleme de drept contravențional” // *Avocatul Poporului*, nr.7-8/2010, pag.8-12.
37. Sergiu Furdui „Opinie cu privire la proiectul Legii pentru modificarea și completarea

- Codului contravențional al Republicii Moldova, aprobat prin Legea nr. 218-XVI din 25 octombrie 2008, elaborat prin colaborarea Ministerului Justiției cu autoritățile interesate” // Revista Națională de Drept, nr.3, martie 2011, pag.18-27, Saytul www.ajm.md/activitate/publicatii-practico-stiintifice din 18.11.10.
38. Sultănescu I., Galiceanu V., *Contravenții. Ghid practic pentru agentul de ordine și siguranță publică*. Ediția II. - București, 2004.
 39. Șterbeț V., Botezatu R., Furdui S., Macinskaia V., Fistican E., Muruianu I. *Administrarea eficientă a justiției*. - Chișinău: Cartier juridic, 2006.
 40. Tudor Roșca. *Unele considerații cu referință la constrângerea administrativă* // Analele Științifice ale USM.- Chișinău, 2000, nr. 4.
 41. Țiclea A. *Răspunderea contravențională*. - București, 1995.
 42. Țiclea A., Stan I., Rujoiu C. *Îndrumar de constatare a contravențiilor*. - București: Global Print, 1999.
 43. Алехин А.Б., Кармолицкий А.А., Козлов Ю.М. *Административно-правовое законодательство Российской Федерации*. - Москва, 1997.
 44. Бахрах Д.Н., Ренов Э.Н. *Производство по делам об административных правонарушениях*. - Москва: Знание, 1989.
 45. Бойцова В.В., Бойцов В.Я. *Административная юстиция: в продолжение дискуссии о содержании и значении* // Государство и право, 1996, пг.5.
 46. Коренев А.П. *Производство по делам об административных правонарушениях. Административно-правовое*. - Москва: Юридическая литература, 1986.
 47. Кузьмичева Г. А. *Административная ответственность*. - Москва, 1984.
 48. Лазарев Б. *Административная ответственность*. - Москва, 1985.
 49. Масленников М.Я. *Порядок применения административных взысканий*. - Тверь: Прометей, 1995.
 50. Павлова Е.К. *Применение судей административных взысканий*. - Москва, Юридическая литература, 1987.
 51. Рошка Ф.А. *Административная ответственность*. - Кишинёв: КГУ, 1989.
 - Студеникина М.С. *Что такое административная ответственность?* - Москва, 1990.
 52. Vîzdoagă T., Nicolaev Gh. și Ababii E. *Manualul judecătorului, Chișinău 2013, Titlul 12. Particularitățile examinării contravențiilor*.